

Název aktivity	Přístupujte k informacím, tvořte & sdílejte s rozmyslem
Autor	Fernando Rui Campos, Portugalsko
Téma	Informace nejsou znalosti
Kompetence	komunikace v cizích jazycích / komunikace v mateřském jazyce / kompetence k práci s digitálními technologiemi
Úroveň obtížnosti	☐ nízká ☐ střední ☒ vysoká
Věková skupina	14 - 15 let
Doba trvání	Soubor 3 – 4 lekcí, každá přibližně 45 minut
Cíle aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • Upozornit studenty na problémy spojené se zveřejňováním/šířením/ sdílením různých informací na sociálních sítích. • Vysvětlit, jak najít vhodné a kvalitní zdroje informací pro školní práce. • Ukázat, jak se na internetu chránit před podvody. • Rozvíjet kompetence k práci s digitálními technologiemi a další základní dovednosti potřebné pro 21. století.
Úvod	<p>Plán lekcí obsahuje sérii posloupně řazených úkolů, účastníci pracují s digitálními nástroji vhodnými pro rozvoj dovedností nutných pro život ve 21. století. Studenti mají za úkol používat ICT nástroje pro studium, komunikaci, spolupráci a rozšiřování znalostí.</p> <p>Lekce jsou postaveny na sérii studijních aktivit:</p> <p>Lekce 1 – sněte své sny a zkoumejte;</p> <p>Lekce 2 – vytvářejte mapy, ptejte se a spolupracujte;</p> <p>Lekce 3 – tvořte;</p> <p>Lekce 4 – prezentujte.</p> <p>Plán lekcí je inspirován metodickým modelem zařazeným do „Balíčku nástrojů pro třídu budoucnosti“ („Future Classroom Toolkit“ – FCT - http://fcl.eun.org/toolkit – pouze v aj, registrace není nutná). Lekce je možné přizpůsobit pro práci na jedné škole nebo pro spolupráci škol z jedné či více zemí. Výsledným produktem může být cizojazyčné dílo v digitální podobě (webové stránky, audionahrávka, blog, video) zaměřené na některé z témat.</p> <p>Hodnocení je formativní, prováděné formou zpětné vazby. Iniciuje ji učitel nad výstupy, které žáci vytvořili, a úvahami, které nahráli.</p> <p>Více informací k rozvíjení digitálních dovedností při výuce na adrese http://fcl.eun.org/toolset4 (pouze v aj, registrace není nutná).</p>
Nástroje	<p>Nástroj pro správu třídy online Team Up – http://teamup.aalto.fi/ (pouze v aj, registrace není nutná)</p> <p>Aplikace pro záznam a úpravu zvuku Audacity – http://audacity.sourceforge.net/ (je nutná instalace programu, registrace ne)</p> <p>Aplikace pro online komunikaci v reálném čase – Google Hangout – http://www.google.com/+/learnmore/hangouts/ (je potřeba mít účet pro Google služby)</p>

Myšlenkové mapy – <http://popplet.com/> (pouze aj, intuitivní ovládání, registrace není nutná)

Placená služba pro zpětnou vazbu, hlas, spolupráci – <http://voicethread.com/products/k12/>

Prostředí sdílených dokumentů - Google dokumenty/disk – <http://www.google.com/docs/about/> (i v čj, pro vytvoření dokumentu je potřeba Google účet, upravovat ale může přes odkaz kdokoli bez účtu) nebo TitanPad – <https://titanpad.com/> (pouze v aj, registrace není nutná)

Balíček nástrojů pro třídu budoucnosti (Future Classroom Toolkit) – <http://fcl.eun.org/toolkit> (pouze v aj, registrace není nutná)

Prostředí pro tvorbu scénářů (Scenario Development Environment) – <http://www.itec-sde.net/pt/home> (kromě angličtiny je k dispozici též ve slovenštině – v nabídce Languages, registrace není nutná)

Postup

Lekce jsou zaměřeny na následující čtyři témata:

Rozdělte studenty do malých skupin (maximálně pětičlenných). Každé skupině přiřadte jedno ze čtyř témat. Pro rozdělení do skupin podle schopností, zájmů apod. dobře poslouží nástroj TeamUp (aplikace je pouze v aj, nicméně navigace je dostatečně pochopitelná i s pouze základní znalostí).

Téma pro skupinu č. 1 – Využívání informací z webu, používání Internetu pro práci do školy;

Téma pro skupinu č. 2 – Falešné stránky, důvěryhodnost a využívání webu konstruktivním způsobem;

Téma pro skupinu č. 3 – Phishing, bezpečné surfování na webu;

Téma pro skupinu č. 4 – Než cokoli zveřejníte, přemýšlejte; sociální sítě a označování osob, soukromí.

Jedním z cílů lekcí je tvorba nějakého díla (studenti jako tvůrci obsahu). Výsledným produktem může být videonahrávka nebo simulace na zadané téma. Pomocí nástrojů TeamUp nebo VoiceThread mohou studenti dobře zaznamenávat své úvahy a tím položit základ výslednému dílu. Svě nahrávky mohou také sdílet s ostatními a v diskusi tak pokračovat i mimo dobu stanovenou výukovou hodinou.

Učitel se může rozhodnout, zda studentům ze začátku poskytne doporučené webové stránky, se kterými pracovat či ne. Pro výpis vhodných zdrojů může využít materiály ze stránek „Prostředí pro tvorbu scénářů“ (Scenario Development Environment – SDE - <http://www.itec-sde.net/en>) či z tematicky zaměřených stránek, jako jsou např. virtuální národní muzea nebo portál Europeana Portal. Ty mohou dobře posloužit pro srovnání s falešnými stránkami nebo stránkami s nedůvěryhodnými informacemi.

Úvahové aktivity se prolínají všemi lekcemi a vedou studenty k vytvoření finálního díla. Studenti a učitelé mohou nahrávat, zveřejňovat a sdílet své úvahy a komentáře k projektu pomocí digitálních nástrojů a audionástrojů pro zpětnou vazbu.

Spolupráce je nedílnou součástí lekcí, studenti pracují společně ve skupinách ve třídě a případně také s dalšími vrstevníky ze stejné nebo jiné země. Studenti z jedné země mohou například vést ve své mateřštině studenty z jiné země při studijních aktivitách s názvem „Ptejte se“.

1. krok (45 minut)

Přípravné úkoly – Učitel vytvoří v aplikaci TeamUp třídu a pošle odkaz studentům, případně provede v TeamUp i foto registraci. Na začátku první lekce se se studenty dohodne na kritériích hodnocení.

Sněte své sny – Učitel představí základní tematické rozdělení lekcí, vysvětlí, jak zapadají do vzdělávacího plánu a jaká zlepšení očekává od studentů v oblasti porozumění mluvenému slovu, prezentačních dovednostech, čtení a psaní v mateřském i cizím jazyce. Studenti by se také měli dozvědět, co se do nich očekává v oblasti spolupráce a zároveň samostatnosti a zodpovědnosti za vlastní učení a učení skupiny.

Příklady skupinových projektů na jednotlivá témata:

Téma č. 1 – Studenti společně vytvoří webové stránky nebo blog, kde zveřejní, jaké webové stránky a prameny informací považují pro školní práce za nejlepší a proč. Neměli by zapomenout na studium cizích jazyků, virtuální muzea, simulátory fyzikálních pokusů atd.

Téma č. 2 – Studenti společně vytvoří webové stránky nebo blog s přehledem charakteristických znaků, které mohou pomoci odlišit falešné webové stránky od důvěryhodných.

Téma č. 3 – Studenti společně vytvoří webové stránky nebo blog, kde popíšou, jaká opatření by občané měli přijmout – tj. jaké externí nástroje by měli používat – aby se vyhnuli phishingu a mohli surfovat bezpečně.

Téma č. 4 – Studenti společně vytvoří webové stránky nebo blog s plánem na vylepšení vlastní pověsti na internetu, včetně kritérií a/nebo kroků, na které nesmíme zapomenout při navazování „digitálních vztahů“ na webu.

Učitel by měl studenty motivovat k co možná nejlepším výkonům a mluvit s nimi o důležitosti spolupráce, respektu k ostatním a jejich názorům, používání ICT nástrojů atp..

Zkoumejte – Analyzujte údaje z mnoha různých zdrojů a utřídte je pomocí nástrojů pro spolupráci jako je např. Google Docs nebo TitanPad. Je možné, že při nedostatku předchozích znalostí si studenti budou muset nejprve zjistit potřebná fakta. Zde jsou ukázky tvrzení, kterými se v jednotlivých tématech mohou zabývat.

Téma č. 1 – Jak využívat informace z webu; používání internetu pro práci do školy;

Tvrzení o internetu, pro která mohou studenti hledat připomínky:

1. Každá informace nalezená na internetu je/není spolehlivá a pravdivá bez ohledu na to, z jaké webové stránky pochází.
2. Existují/neexistují žádné zdroje materiálů a pomůcky určené přímo studentům základních a středních škol.
3. Na internet bych měl/neměl vkládat videonahrávky, protože nechci, aby mě všichni viděli.

Téma č. 2 – Falešné stránky, důvěryhodnost a používání webu konstruktivním způsobem;

Tvrzení, pro která mohou studenti hledat připomínky:

1. Projekt Gutenberg a knihy zpracované v jeho rámci jsou/nejsou kvalitní zdroj.

2. Stahováním e-knih z uložto porušuji/neporušuji autorská práva.
3. Webové stránky, které nejsou dobře udělané (nemají dobrý design, vypdají divně a neudržovaně atd.) jsou/nejsou důvěryhodné a mohou/nemohou obsahovat kvalitní informace.
4. Wikipedie je/není kvalitní zdroj.
5. Při použití textu z Wikipedie do referátu musím/nemusím uvádět odkud jsem text čerpal a kdo je jeho autorem.

Téma č. 3 – Phishing, bezpečné surfování na webu

Studenti by si měli udělat tento kvíz, kde v rychlosti vybírají ze dvou obrázků webových stránek tu bezpečnější:

<https://www.phish-no-phish.com/staying-safe-online/quiz/>

Po absolvování a vyhodnocení kvízu mohou pro spolužáky sepsat několik rad, jak vypadají zabezpečené stránky a jak se dají poznat podvodné.

Téma č. 4 – Než cokoli zveřejníte, přemýšlejte; sociální sítě a označování osob, soukromí;

Studenti se zamyslí a pokusí se najít dostatečné množství informací k této situaci a argumentů, zda je dané jednání v pořádku či ne:

Na večírku se vyfotím s několika kamarády a fotku zveřejním na sociální síti. Je/není žádný problém:

1. fotografii na sociální síti zveřejnit;
2. označit na fotografii všechny kamarády;
3. přidat k fotografii komentáře;
4. sdílet informace o místě, kde se večírek konal.

Po úvodních diskusích

Zdroje materiálů k jednotlivým tématům jsou k dispozici v několika jazycích na stránkách <http://reforschools.eun.org/web/guest/insafe> nebo na webu <http://www.bezpecne-online.cz> (registrace není nutná).

Některé inspirativní zdroje podle témat:

Téma č. 1 – Jak využívat informace z webu, používání Internetu pro práce do školy;

- <http://goo.gl/3mRqyp>
- <http://goo.gl/dlQu6m>

Téma č. 2 – Falešné stránky, důvěryhodnost a využívání webu konstruktivním způsobem;

- <http://goo.gl/bDz8iO>
- <http://goo.gl/wV1J2M>

Téma č. 3 – Phishing, bezpečné surfování na webu;

- <http://goo.gl/lb2dy7>
- <http://www.hoax.cz/phishing/>
- <https://www.phish-no-phish.com/> (praktické výukové stránky společnosti Symantec se spoustou interaktivních aplikací, pouze v aj, registrace není nutná)

Téma č. 4 - Než cokoli zveřejníte, přemýšlejte; sociální sítě a označování osob, soukromí;

- Video o vlastní digitální stopě a potřebě přemýšlet před tím, než něco sdílím na internetu - <http://youtu.be/zIM-YuUQ3Ms> (video v aj, nicméně pochopitelné i bez zvuku, registrace není nutná)
- Alternativa v čj – video ze série Net story též o digitální stopě a důsledcích neuváženého sdílení - <http://youtu.be/L6VysByzKV4>

Snažte se studenty motivovat, aby na svém tématu pracovali také mimo školu (doma, pomocí aplikací pro komunikaci na dálku).

Po každé fázi práce na tématu studenti nahrají své úvahy v aplikaci TeamUp nebo Audacity (později je zveřejní na stránkách Bloggeru nebo jinde na webu). V audiovizuální podobě mohou také zveřejňovat a sdílet úvahy a komentáře týkající se pokroků v projektu, překážek, se kterými se setkali, a plánovaných kroků.

Učitelé zapojení do projektu mohou navázat kontakt na sociálních sítích. Jsou užitečné pro spolupráci a sdílení a pomohou jim rozvíjet jejich vlastní digitální gramotnost a zdokonalit se v používání nástrojů 2.0, komunikačních dovednostech a schopnostech řešit problémy.

Reflexe

Každá skupina studentů by měla zodpovědět na všechny následující otázky (v aplikaci TeamUp):

Jakou práci již udělali?

O čem uvažují, že by udělali, a co dělat neplánují?

Bylo něco, co se nepovedlo?

Co se povedlo?

Co plánují dělat v další lekci?

Na konci každé lekce učitel zpětnou vazbu každé skupiny zaznamená.

2. krok (45 minut)

Vytvářejte mapy – Každá skupina vytvoří myšlenkovou mapu týkající se jejich tématu. Za asistence učitele rozebere a utřídí myšlenky a informace získané pomocí některého nástroje pro tvorbu myšlenkových map, jako je např. Popplet, FreeMind nebo CMap. Studenti by měli identifikovat vzta-hy, podobnosti a rozdíly mezi příklady a/nebo multimediálními soubory shromážděnými ve studijní aktivitě „Zkoumejte“.

	<p>Spolupracujte – Intenzivnější spolupráce studenti dosáhnou používáním nástrojů jako je Google Docs nebo TitanPad pro práci s texty a Google Hangout pro práci s audionahrávkami. Budou také pracovat ve skupinách a průběžně si vzájemně vyměňovat a sdílet informace. Mezi webové nástroje podporující spolupráci patří wiki, blogy apod., ze stejných důvodů jsou vhodné studijní aktivity „Vytvářejte mapy“, „Tvořte“ a „Prezentujte“.</p> <p>Ptejte se – Studenti kontaktují partnery mimo školu, zejména odborníky, které najdou v „Prostředí pro tvorbu scénářů“ (SDE). (S otázkami mohou začít u jiných učitelů školy a otestovat si, nakolik je tento krok důležitý). Experty je vhodné požádat o komentáře a rozbor předností i nedostatků díla vytvořeného studenty.</p> <p>Reflexe Prostřednictvím zpětné vazby na aktivitu „Tvořte mapy“ a pokud je to možné, také v komentářích externích odborníků a/nebo učitelů.</p>
<p>3. krok (30 minut)</p>	<p>Tvořte – Jako tvůrci obsahu by si studenti měli být vědomi autorských zákonů a měli by být vedeni k tomu, aby při své práci vyhledávali pomůcky a materiály spadající pod licenci Creative Commons, nebo jiné materiály, na které nemohou být uplatněna autorská práva. Na základě výsledků svého pátrání, nápadů a úvah, které si utřídili do pojmových map, začínají pracovat na první verzi konečného díla. Nejprve by si měli ve skupině rozvrhnout diskusi, zapojit do ní pokud možno také studenty z jiných škol a zemí a pozornost věnovat zvláště řešení překážek a problémů, na něž narazili.</p> <p>Při těchto studijních aktivitách a tvůrčím procesu je studenty třeba pozorně vést, abychom neztratili ze zřetele látku kurikula.</p> <p>Reflexe Učitel poskytne všem skupinám zpětnou vazbu na jejich díla (webové stránky, audionahrávky apod.)</p>
<p>4. krok (30 minut)</p>	<p>Prezentujte – Pro tento úkol si studenti zvolí vhodné a snadno dostupné nástroje. Představí svoji práci, výstupy z projektů, svá díla a proces jejich tvorby a informují, jaké nové znalosti získali.</p> <p>Reflexe Učitel poskytne všem skupinám zpětnou vazbu na jejich díla (webové stránky, audionahrávky apod.)</p>
<p>Další možnosti</p>	<p><i>Jak najdu zdroje informací pro vypracování domácího úkolu, které mohu sdílet na Internetu?</i></p> <p>Značný počet materiálů, které je možné sdílet, lze nalézt na stránkách virtuálních přírodovědných muzeí, prostřednictvím organizace Creative Commons na stránkách http://search.creativecommons.org (pouze v aj, registrace není nutná) nebo pomocí databází volných děl (obrázky, zvuky, videa...)</p>

Kde najdu kritéria, která mi umožní lépe pochopit, jak vypadá kvalitní obsah webových stránek?

Pokud vytváříme nebo poskytujeme obsah webových stránek dětem, musíme mít na zřeteli především „Kritéria pozitivního obsahu“, kterými jsou: cílová skupina, přiměřenost obsahu vzhledem k věku, jeho atraktivita, využitelnost, důvěryhodnost, bezpečnost a otázka soukromí. Více na <http://www.positivecontent.eu/checklist-cz/> (registrace není nutná)

Jakými základními pravidly bych se měl řídit při komunikaci na Internetu?

Způsob, jakým na Internetu komunikujeme, má vliv na náš digitální život. Následující webové stránky jsou dobrým zdrojem užitečných pravidel, na která bychom neměli zapomínat - tak zvané netikety:

<http://goo.gl/INiZGv>

<http://www.chovani.eu/netiketa/c56>

<http://www.lupa.cz/clanky/netiketa/>

<http://www.hoax.cz/hoax/netiketa>

Odkazy

Další zdroje:

Tagged (označen) – video pro teenagery s tématem než něco zveřejníte, přemýšlejte <http://www.cybersmart.gov.au/tagged/> (pouze v aj, registrace není nutná)

Soukromí – listy se zásadami pro rodiče, týkající se soukromí a osobních údajů:

<http://goo.gl/6C9J6u>

<http://goo.gl/w94wEH>

Příběhy týkající se zveřejňování online

Aktualne.cz - <http://goo.gl/3bqPgE>

Novinky.cz - <http://goo.gl/vymDDb>

<http://goo.gl/n1MdDb>

<http://goo.gl/JBZjxl>

<http://www.cnews.cz/google-zasady-bezpecneho-pouzivani-internetu>